

gationer, der ere forsynede med Statens Garanti for Renterne, kunne afhændes til en betydelig højere Pris end Obligationer uden denne Rentegaranti. Garantien Betydning har været forskellig til de forskellige Tider. Jeg har søgt Oplysninger derom, og man tager næppe meget fejl, naar man gennemsnitlig ansætter Værdien af Statens Garanti til $2\frac{1}{2}$ Kr. pr. 100 Kr. For Øjeblikket er den langt mere. For Øjeblikket er Værdien vistnok omtrent 5 Kr. pr. 100 Kr. Naar Ejere af disse Obligationer lavt regnet gennemsnitlig have kunnet faa $2\frac{1}{2}$ Kr. mere pr. 100 Kr. for deres Obligationer end for andre uden Rentegaranti, betyder dette altsaa, at de i disse 22 Aar have faaet henved 2 Mill. Kr. mere for deres Obligationer, end hvis de havde modtaget tilsvarende Kreditforeningsobligationer uden Rentegaranti. Men det er langt fra givet, at Tallet er højt nok, for det er meget sandsynligt, at disse Husmandskreditforeningsobligationer ikke vilde have kunnet holde saa høje Kurser som de andre Kreditforeningsobligationer; dersom de ikke havde haft denne Rentegaranti. Alt dette viser saaledes, at Statsgarantien har været af stor Betydning netop for disse Laansøgere, uden at den hidtil har eller efter menneskelig Beregning nogen Sinde vil komme til at koste Staten noget. Men hvordan kan det være, at en saasimpel Foranstaltning som Rentegaranti kan medføre saadanne Resultater? Forholdet er i Virkeligheden dette, at Laanerne, som staa med det solidariske Ansvar for Pengene, ere adskillig meresolide tilsammen end hele den danske Statskasse. En Del Obligationer sælges maaske herhjemme, men en stor Del sælges ggsaa i Udlandet, og det er ret rimeligt, at udenlandske Pengemænd, der ikke kende vore private Institutioner saa nøje, ville betale højere Pris for en Obligation, som er garanteret af den danske Stat — som de kende, og hvis Soliditet de have Tillid til — end de vilde, hvis den kun var udstedt af en privat Institution uden Rentegaranti fra Statens Side. Det forekommer mig, at der i dette kunde være adskillig Grund til at undersøge, om man ikke paa dette Punkt kunde gaa adskillig videre og tage Spørgsmaalet om Statsgaranti op i videre Omfang, end sket er.

Det andet Hovedspørgsmaal, som jeg mente burde tages op til Undersøgelse, var, om der er skellig Grund til fra Statens Side at betale Taksationen, naar man vil gaa op fra 6,000 Kr. til 8,000 Kr. De Grunde, der bleve anførte for, at Staten burde betale Taksationsomkostningerne i den Kreditforening, bleve allerede den Gang af Indenrigsminister Skeel imødegaaede med den Udtalelse, at han var betænkelig ved at gaa med til en saadan Foranstaltning, og vil sikkert enhver, der har undersøgt dette Forhold, indrømme, at daværende Indenrigsminister Skeel har en meget stor Del af Æren for, at vi fik denne Lov, der har været til stor Velsignelse for dem, den angaar, og som paa det Tidspunkt i mange Tilfælde kun kunde faa Laan ad privat Vej. Som sagt, Skeel var betænkelig ved at gaa med til, at Staten skulde betale Taksationen. Jeg tror, at de Aarsager for Staten til at betale Taksationen, der da vare til Stede, væsentlig ere ophævede nu, og i hvert Fald staa det saaledes for mig, da der er Tale om at gaa endnu videre, at man med det, der foreligger angaaende denne Sag, ikke bør være med til at bevilge en betydelig aarlig Sum af Statskassen til et Formaal, om hvilket jeg ikke ved, hvorvidt det virkelig er til Nytte, om det er en *frugtbar* Foranstaltning eller en ufrugtbar. Naar der er Tale om Bidrag fra Statens Side, kommer det bestandig an paa, hvad Nytte de paagældende ville have deraf. Af de Statsregnskaber, der have foreligget siden den Tid, da man kom ind paa at opføre Udgifter i dette Øjemed, ser jeg, at der i alt af Staten i de 22 Aar indtil 31. Marts 1903 er ydet 573,108 Kr. 27 Ø. til Refusion af Taksationsomkostninger. I det sidste Finansaar var Udgiften i dette Øjemed 73,055 Kr. Man vil se, at det er ret betydelige Summer, det drejer sig om, og naar man ikke alene vil betale Taksationen af Ejendomme indtil 6,000 Kr.s Værdi, men ogsaa gaa til 8,000 Kr., saa vil enhver kunne se, at det vil forøge Udgifterne, jeg ved ikke hvor meget. Det fremgaar ikke af Forslaget, hvor store de finansielle Virkninger ville blive, men jeg tænker, Beløbet bliver omtrent $\frac{1}{3}$ større end hidtil. Det Spørgsmaal har paatrængt sig mig, om man ikke kunde anvende de